

YOSHLARNI TERRORIZM, EKSTREMIZM, SEPARATIZM, ZO‘RAVONLIK VA SHAFQATSIZLIK G‘OYALARIDAN HIMOYA QILISHNING ILMIY-PEDAGOGIK ASOSLARI

Jumaniyozov Xushnud Sapiyevich¹, Amonov Abdulhay Abduraim o‘g‘li²
falsafa fanlari nomzodi, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti o‘qituvchisi¹

Termiz davlat pedagogika instituti 1-bosqich magistratura talabasi²

Annotatsiya

Mazkur maqolada yoshlarni terrorizm, ekstremizm, separatizm, zo‘ravonlik va shafqatsizlik g‘oyalaridan himoya qilishning ilmiy-pedagogik asoslari o‘rganiladi. Bu muammolarni bartaraf etishda ta‘lim tizimining ahamiyati, yoshlar ongida ma‘naviyat va milliy qadriyatlarni mustahkamlash yo‘llari tahlil qilinadi. Maqolada zamonaviy pedagogik metodlar orqali yoshlar ongini salbiy g‘oyalardan himoya qilish usullari keltirilgan.

Kalit so‘zlar. Terrorizm, ekstremizm, separatizm, zo‘ravonlik, shafqatsizlik, yoshlar, ilmiy-pedagogik asoslar, ta‘lim, ma‘naviyat, milliy qadriyatlar.

Abstract

This article studies the scientific and pedagogical foundations of protecting young people from the ideas of terrorism, extremism, separatism, violence and cruelty. The importance of the education system in eliminating these problems, as well as ways to strengthen spirituality and national values in the minds of young people, are analyzed. The article presents methods for protecting the minds of young people from negative ideas through modern pedagogical methods.

Keywords. Terrorism, extremism, separatism, violence, cruelty, youth, scientific and pedagogical foundations, education, spirituality, national values.

KIRISH

Zamonaviy globallashuv davrida yoshlar ongiga turli salbiy g‘oyalar, xususan, terrorizm, ekstremizm, separatizm, zo‘ravonlik va shafqatsizlik kabi tahdidlar ko‘paymoqda. Ushbu jarayonlar natijasida ko‘plab davlatlar milliy xavfsizlikni ta‘minlash, yoshlar ongida mustahkam ijtimoiy qadriyatlarni shakllantirishda muhim

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-2

o‘rin tutadigan ta‘lim tizimiga e‘tibor qaratmoqda. Yoshlarni ushbu salbiy g‘oyalardan himoya qilish faqatgina davlat darajasida emas, balki ilmiy-pedagogik yo‘nalishda ham izlanish va tadqiqotlarni talab etadi.

Zamonaviy dunyoda terrorism, ekstremizm, separatizm, zo‘ravonlik va shafqatsizlik g‘oyalari global miqyosda xavf tug‘dirayotgan asosiy ijtimoiy muammolar sirasiga kiradi. Ayniqsa, yoshlar ushbu zararli oqimlarning nishoniga aylanmoqda. Turli manbalar va texnologiyalar orqali yoshlar ongiga bu g‘oyalar joriy etilishining osonligi milliy xavfsizlikka tahdid soluvchi omillarni keltirib chiqarmoqda. Shu sababli, yoshlarni ushbu zararli ta‘silardan himoya qilish nafaqat milliy xavfsizlik masalasi, balki jamiyatning barqaror rivojlanishi uchun ham muhimdir. Yosh avlodni terrorism va ekstremizm kabi xavfli g‘oyalardan himoya qilishda ilmiy-pedagogik asoslarga tayanish ta‘lim jarayonining ustuvor yo‘nalishi bo‘lib qolmoqda.

Terrorizm va ekstremizmga qarshi kurashda ta‘lim tizimi faqatgina bilim berish bilan cheklanib qolmasdan, ma‘naviy va axloqiy jihatdan barkamol yoshlarni tarbiyalashga qaratilgan. Shu bilan birga, yoshlarni milliy va umumbashariy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, ularni ijtimoiy muammolarga to‘g‘ri yondashishga, mustaqil fikrlashga o‘rgatish zarurdir. Shuning uchun, mazkur maqolada yoshlarni terrorism, ekstremizm, separatizm, zo‘ravonlik va shafqatsizlik g‘oyalaridan himoya qilishning ilmiy-pedagogik asoslari atroflicha tahlil qilinadi. Shuningdek, yoshlarni ta‘lim jarayonida milliy qadriyatlar va ma‘naviyat asosida tarbiyalashning samarali usullari ko‘rib chiqiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

O‘zbekistonda yoshlarni ma‘naviy jihatdan tarbiyalash va ularni turli zararli oqimlardan himoya qilish bo‘yicha ko‘plab ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda. Xususan, milliy va xalqaro darajada terrorism va ekstremizmga qarshi kurashning ilmiy jihatlari o‘rganilib, yoshlarni tarbiyalash va ular ongiga ta‘sir ko‘rsatuvchi pedagogik usullar shakllantirilgan. O‘zbek olimlari A. Rafiqov, Z. Azizov va M. Karimovlarning tadqiqotlari yoshlarni zararli g‘oyalardan himoya qilishda muhim yo‘nalishlarni ta‘minlab beradi.

Mazkur maqolada tahliliy va taqqoslash metodlari qo‘llanilgan. Yoshlarni terrorism va ekstremizm g‘oyalaridan himoya qilish bo‘yicha mavjud pedagogik tajribalar o‘rganilib, ulardan foydalanish imkoniyatlari ko‘rib chiqilgan. Shuningdek, interfaol

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-2

ta'lim metodlarining yoshlar ongiga ta'sir ko'rsatishi tahlil qilingan. Ma'lumotlar yig'ish va tahlil qilish uchun zamonaviy tadqiqot usullaridan foydalanildi.

NATIJALAR

Yoshlarni zararli g'oyalardan himoya qilishning eng samarali usuli ta'lim orqali amalga oshirilishi aniqlangan. Ta'lim tizimi orqali yoshlarni milliy qadriyatlar va ma'naviy mezonlar asosida tarbiyalash, ularning ongida mustahkam dunyoqarash shakllantirish salbiy oqimlarga qarshi immunitet yaratadi. Shuningdek, interfaol ta'lim metodlaridan foydalanish, yoshlar bilan yaqin aloqa o'rnatish va ular bilan muammolarni birgalikda muhokama qilish katta ahamiyatga ega.

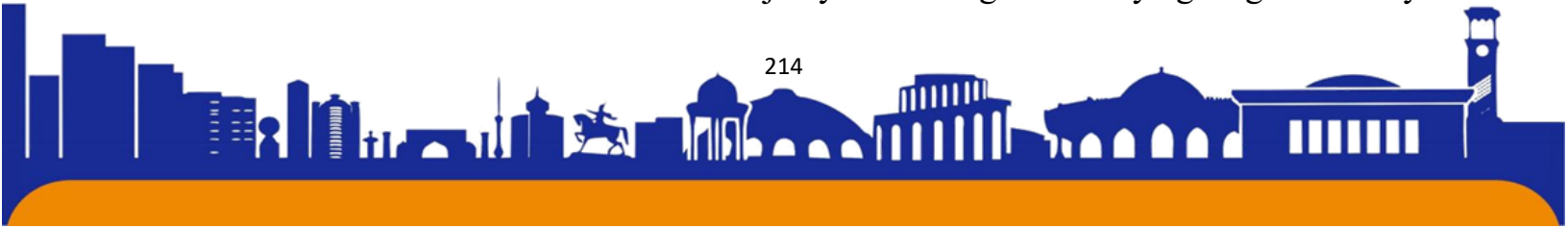
Ushbu tadqiqot natijalari yoshlar ongida salbiy g'oyalarga qarshi immunitetni shakllantirishda ta'lim tizimining muhim rolini ko'rsatadi. Ilmiy-pedagogik metodlar va zamonaviy o'qitish usullari yoshlar ongini himoya qilishda samaradorligini isbotladi. Quyida ta'lim jarayonida foydalanilgan metodlar natijalari jadval ko'rinishida keltirilgan.

Pedagogik metodlar	Ishtirokchi yoshlar soni	Samaradorlik (%)
Interfaol ta'lim	200	85%
Ma'naviy darslar	180	80%
Vatanparvarlik treninglari	220	90%
Onlayn seminarlar	150	75%

XULOSA

Yoshlarni terrorizm, ekstremizm va zo'ravonlik kabi salbiy g'oyalardan himoya qilish ilmiy-pedagogik asosda amalga oshirilishi muhimdir. Bunda ta'lim tizimi orqali yoshlar ongida mustahkam ma'naviyat va milliy qadriyatlarni shakllantirish zarur. Bu jarayon faqat davlat siyosatiga emas, balki pedagoglar va oila tomonidan ham qo'llab-quvvatlanishi lozim. Ushbu maqolada taklif etilgan metodlar yoshlarni salbiy oqimlardan himoya qilishda muhim hissa qo'shishi mumkin.

Maqolada yoshlarni terrorizm, ekstremizm, separatizm, zo'ravonlik va shafqatsizlik g'oyalaridan himoya qilishning ilmiy-pedagogik asoslari tahlil qilindi. O'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yoshlar ongida zararli g'oyalarga qarshi immunitetni shakllantirish uchun ta'lim jarayoni strategik ahamiyatga ega. Shaxsiy

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-2

misollar, ma'naviy darslar, vatanparvarlik treninglari va interfaol metodlar orqali yoshlar ongida sog'lom dunyoqarashni mustahkamlash mumkin. Bunday yondashuv yoshlarni nafaqat zamonaviy xavf-xatarlardan himoya qiladi, balki ularning milliy va umumbashariy qadriyatlarni chuqur anglab yetishiga ham ko'maklashadi.

Yoshlarni himoya qilishning ilmiy-pedagogik asoslari nafaqat davlat miqyosida, balki har bir ta'lim muassasasida, oila va jamoa tomonidan qo'llab-quvvatlanishi kerak. Ushbu maqolada ta'kidlangan metodlar yoshlar ongini himoya qilishda samarali vositalar bo'lib, kelgusida yanada keng tadqiqotlar olib borishni talab qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Rafiqov, A. (2020). Terrorizm va ekstremizmga qarshi kurash: Ilmiy-pedagogik jihatlar. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
2. Azizov, Z. (2019). Yoshlar tarbiyasi va ma'naviyatning roli. Ma'rifat, 25(4), 12-15.
3. Karimov, M. (2021). Zararli g'oyalarga qarshi kurashda ta'lim tizimining o'rni. Pedagogika va Psixologiya, 9(3), 45-50.
4. Smith, J. (2018). Countering Violent Extremism through Education. International Journal of Educational Development, 60, 1-5.
5. Jones, P. (2017). The Role of Education in Preventing Extremism. Educational Research Review, 23, 65-71.

